

Budgetunderlag för perioden 2024 – 2026 (U2022/03651)

(6 bilagor)

1. Inledning

Kultur, estetik och bildning är helt centrala för människors välbefinnande. Utbildning och forskning inom dessa områden är därmed omistliga för samhället: Vi behöver litteratur, film, musik och bildkonst som utgångspunkter för att förstå vilka vi är och var vi kommer ifrån. Konsten ger oss därtill möjlighet att fantisera om hur framtiden kan gestaltas – både kring vilka farhågor som hägrar, vilka möjligheter vi har och vilka vi kan bli tillsammans. Inte minst är detta av vikt i den osäkra tid vi lever i. Eller som Winston Churchill sa efter andra världskriget när han satsade på kulturen i återuppbyggandet av landet:

The arts are essential to any complete national life. The State owes it to itself to sustain and encourage them...It lights the path and links the thought of one generation with another... Evidently, we are in the presence of a mystery which strikes down to the deepest foundations of human genius and of human glory.

Att konstarterna är avgörande för att ett land ska vara helt, och att staten är "skyldig sig själv" att upprätthålla och uppmuntra konsten för att länka generationers tankar med varandra, kan alla säkert hålla med om också idag. Och detta är något Konstfack fortsatt ska bidra till: Vidare ser vi oss som en viktig del av landets infrastruktur för yttrandefrihet och demokrati. Men också till en bredare samhällsutveckling.

Konstfack har sedan 1844 bidragit till samhällets utveckling – till den ekonomiska tillväxten i landet, till innovation, praktiska vardagslösningar, lyx, samhällskritik, pedagogik och hälsa. Genom debatter, humor, empati och skönhet skapas allt ifrån möbler, belysning och formgivning till nya tjänsteverktyg, lekplatser, förpackningar, tunnelbanestationers gestaltning, hjälpmedel inom vård och omsorg, och system för återvinning. Våra bild- och slöjdlärare möter nästa generations skapare och konsumenter. Majoriteten av våra studenter har egna företag när de tar examen, många blir sedan själva arbetsgivare för andra kreatörer samtidigt som de verkar som experter och konsulter. En del blir chefer inom något av alla de företag inom de konstnärliga och kreativa näringar som, enligt EU, är en av de sektorer som växer snabbt i Europa. Andra tar anställning i något av Sveriges storföretag inom teknik, möbeltillverkning, mode, eller industriformgivning, åter andra bidrar till utveckling av digitala tjänster – idag inte minst inom *Augmented Reality*, samt inom film eller spelbranschen. Det vi producerar i form av bilder, design, smycken, pedagogik, interiörer och innovationer finns därmed överallt omkring oss: i datorn, i kökslådan, i industrin, i vården och i vår offentliga miljö.

Året 2023 har av EU utsetts till "färdigheternas år", *The Year of Skills*. Det som betonas i EU-kommissionens ambitioner är i mångt och mycket det Konstfack står för: *The European Year of Skills will give a fresh impetus to lifelong learning, empowering people and companies to contribute to the green and digital transitions, supporting innovation and competitiveness.*

För att Sverige fortsatt ska kunna följa med i utvecklingen och svara mot de europeiska ambitionerna behöver det göras ett omtag. De konstnärliga utbildningarna har en ersättning som är uträknad i en annan era än den vi befinner oss i idag. Vår utbildning och forskning behöver ha en finansiering som kan svara mot den avancerade teknik, datorprogram (licenser) och dyra material och maskiner som krävs. Vidare har anslagen urholkats av såväl pensionsavsättningar som inflation och de prisökningar som kriget i Ukraina för med sig. Det sistnämnda drabbar särskilt utrymmeskrävande, specialiserade och material-

intensiva konstnärliga högskolor. Våra besparingar, som fortsätter kommande år, görs med en allt större risk för att verksamheten inte kan bedrivas i paritet med de nationella ambitioner som Sverige bör ha inom det konstnärliga området.

Den konstnärliga forskningen är tydligt framskriven i högskolelagen men det märks inte för Konstfacks del. I stort sett alla externa forskningsfinansiärer riktar sig dessutom till forskning på vetenskaplig grund. En utökning av forskningsanslaget är nödvändig för att säkerställa forskningsanknytning i utbildningen, bedriva forskarutbildning och forskning. Med egen examensrätt för forskarutbildning och utökade utbildningsuppdrag de senaste åren, behöver forskningsanslaget åtminstone ökas från 20 till 56,4 mkr. Som varandes den högskola i Sverige som ligger högst i QS-rankningen inom utbildning (på första plats i Sverige, nr 2 i Norden och plats 20 i världen gällande konst- och designhögskolor) är ett forskningsanslag om endast tio procent i relation till det totala anslaget ett hinder för att verksamhetens kompetens fullt ut ska kunna komma samhället till nytta. Konstfack har redan excellens och kan bidra till ökad internationalisering och innovation om vårt forskningsanslag skrivs upp i paritet med andra spetsutbildningar inom högskolesektorn.

Ytterligare en utmaning är dimensioneringen av vår ämneslärarutbildning. Här behöver vi styra om utbudet eftersom de estetiska ämnena på gymnasiet inte längre är obligatoriska. Sannolikt krävs omstrukturering och omstrukturering av ämneslärarutbildningens inriktningar för grundskola respektive gymnasiet, ett arbete som kräver att såväl kompetenser som lokaler måste förändras för våra och samhällets behov.

Konstfack befinner sig just nu i en utvecklingsfas. Vi tar med oss lärdomarna av pandemin in i ett klimatarbete som inkluderar hela verksamheten, från utbildningsplaner till stödverksamhet, upphandlingar och minskat flygresande. Vi har tagit emot ukrainska studenter genom utbytesavtal med två skolor i Ukraina och på så vis knutit gedigna och djupa kontakter med bland annat Konstakademien i Lviv. Detta ser vi som ett relationsbyggande för framtiden. Övriga studentutbyten arbetar vi för på sedvanligt vis; med utbyten med lärosäten med samma höga utbildningskvalitet som eller med miljöer som har något viktigt att erbjuda för studenten. Under förra året fick vi vår andra post-doc som i ytterligare tre år kommer att vara positionerad vid Habib University i Karachi, Pakistan och vid Goldsmiths i London. Vi ser dessa kontakter och utbyten som ytterst viktiga för Sverige; med England post Brexit och med Pakistan och dess prekära förhållande till klimatfrågor och socioekonomiska utmaningar.

Mot bakgrund av ovanstående och med hänsyn till Sveriges behov av kompetensförsörjning på hög nivå inom våra ämnen ser vi därför att följande frågor är brådskande och angelägna: Översyn av prislappar för grundutbildning med uppräknings så att alla konstnärliga utbildningar kommer i nivå med dagens media-prislappar. För Konstfacks del också ett uppskrivet forskningsanslag för att högskolan ska kunna bedriva forskarutbildning med sin nyvunna examensrätt. I båda fallen handlar det om att behålla excellens, öka internationaliseringen och bidra till innovation, kultur och resiliens.

2. Utbildning

Konstfack erbjuder ett brett spektrum av utbildningar inom det konstnärliga- och bildpedagogiska området. Utbildningarnas innehåll utformas med hög kvalitet i förhållande till studenternas, samhällets och fältens behov, samt regeringens satsningar på exempelvis livslångt lärande, omställning och bristyrken. Konstfacks utbildningar är fortsatt eftersökta med ett högt söktryck. Att de drivs av yrkesverksamma lärare ger en direkt koppling till arbetsmarknaden och dess behov. Studenterna ges möjligheter och förutsättningar att gå vidare i yrkeslivet som till exempel designers, konstnärer, grafiska formgivare, inredningsarkitekter, pedagoger och konsthantverkare.

Konstfacks utbildningsutbud består av sju kandidatprogram, fem mastersprogram, ämneslärarutbildning (två inriktningar, tre ämneskombinationer), omkring tio till femton fristående kurser per år, samt Konstfacks nya forskarutbildning i bild, form, rum.

Söktrycket på våra program är generellt sett högt. Cirka 6 procent av de som söker till våra program på grundnivå kan erbjudas plats. Våra masterprogram ges på engelska och har sökande från hela världen. Det utökade takbeloppet under pandemin användes till att utbilda fler inredningsarkitekter, vilket är ett bristyrke. Att detta dras tillbaka leder till färre platser på annan utbildning, exempelvis kurser för yrkesverksamma. Det är knappast möjligt att minska antalet platser på övriga program och samtidigt bibehålla en god kostnadstäckning. Även om söktrycket på ämneslärarprogrammet har sjunkit, liksom för övriga ämneslärarutbildningar i landet, planerar vi fortsatt för ett utökat antalet platser då behovet är fortsatt stort (se översyn av struktur nedan).

Konstfack vill särskilt påpeka att de ersättningsnivåer som gäller för konstnärlig utbildning togs fram i en annan tid än den vi befinner oss i idag. Höjda ersättningsnivåer för konstnärliga utbildningsområden är en förutsättning för att alla konstnärliga högskolor i Sverige fortsatt ska kunna erbjuda högkvalitativ utbildning. "En politik för gestaltad livsmiljö" (prop. 2017/18:110) lyfter särskilt vikten av utbildning och forskning kring form, design och arkitektur med avseende på de miljöer i samhället som vi vistas i dagligen, tillsammans. På liknande sätt pekar SOU 2022:44 *Kreativa Sverige!* på vikten av främjandet av de konstnärliga och kreativa näringarna ur ett nationellt perspektiv. Konstfacks verkstäder och kompetens kan i det perspektivet ses som en oumbärlig resurs i både utbildning, forskning och samverkan – samt för kompetensutveckling för de branscher vi delar ekosystem och utveckling med.

Konstfack är en specialisthögskola som står för en koncentration av nödvändiga kompetenser och resurser som svarar mot de mycket speciella behov som krävs för att bedriva konstnärlig utbildning inom bild- och formområdet. Verkstäder och studios har i många fall högteknologisk utrustning som ska möjliggöra experimenterande och nyskapande. I våra konstnärliga utbildningar ingår enskild handledning, avancerad teknik som 3D-skrivare, datalicenser och kostsamma material och maskiner inklusive service. Att basmaterial så som trä och metall blivit dyrare i och med bojkotten mot Ryssland och kriget i Europa är något vi redan känner av.

För att sätta detta i perspektiv kan en jämförelse göras mellan exempelvis ersättningsnivåer för utbildningsområdet *media* respektive övriga konstnärliga utbildningsområden. Diskrepansen går knappast att försvara eller förklara idag. På UKÅ:s hemsida finns information om hur ersättningssystemet och resurstilldelningen till högskoleutbildning i Sverige fungerar: "*De konstnärliga utbildningsområdena får högst ersättning, men har en mycket liten andel av studenterna*".¹ Idag har *media* som utbildningsområde den högsta ersättningen (helårsstudent + helårsprestation) av samtliga områden; högre än konst, design, teater, opera, musik och dans.

Konstfack skulle likt t.ex. Stockholms konstnärliga högskola, kunna argumentera för att avräkna kurser i utbildningsområdet *media*, då mediaproduktion i många år haft stor betydelse inom samtliga Konstfacks utbildningar, inklusive lärarutbildningen. Även i fri konst och i utbildning av inredningsarkitekter ges kurser med kopplingar till mediaområdet för att visualisera projekt. Detta innefattar såväl filmproduktion som möjlighet att virtuellt gestalta framtida rums- och livsmiljöer. Vad som krävs är dock höjd ersättning för

---

¹ [Finansiering av högre utbildning och forskning - Universitetskanslersämbetet \(uka.se\)](https://www.uka.se/finansiering-av-hogre-utbildning-och-forskning)

andra utbildningsområden *i nivå med media* för att Konstfack fortsatt ska kunna erbjuda erforderlig teknisk utrustning och kompetens inom områden som visuell kommunikation, tjänstedesign och lärarutbildning med inriktning media.

Konstfack har inte för avsikt att förändra utbudet av kandidat- och masterprogram.

En översyn av dimensionering och struktur av ämneslärarutbildningen har påbörjats (för närvarande tre ämneskombinationer) för att bättre möta samhällets behov. Å ena sidan finns ett minskat behov av lärare inom gymnasieskolans estetiska ämnen, å andra sidan pekar Skolverkets senaste prognos på ett fortsatt stort behov av lärare i bild och slöjd i grundskolans senare år.

Konstfack har som mål att utfärda 135 ämneslärarexamina under perioden 2021 – 2024. Då halva perioden gått har 71 examina utfärdats, vilket är positivt. Pandemiåren har dock medfört avhopp som inverkar negativt på möjligheten att uppnå examensmålet för hela perioden. Tillgång på VFU-platser är avgörande för dimensionering av utbildningen och möjligheten att nå målen. Detta märks särskilt inom gymnasieskolan där programutbudet kan skifta förhållandevis snabbt i relation till söktryck och efterfrågan.

Konstfacks höga studieavgifter, tillsammans med höga levnadsomkostnader i Sverige, gör det svårt för avgiftsskyldiga att tacka ja om de antas utan möjlighet till stipendier (vårt lärosätesstipendium täcker årsavgiften för en student). Ökade kostnader innebar en höjning av avgiftsnivån från 2023, eftersom full kostnadstäckning ska nås. Att Konstfack trots detta är attraktiv för avgiftsskyldiga studenter är glädjande och ett kvitto på utbildningens höga attraktionskraft. Under 2022 erbjöds femton avgiftsskyldiga plats varav fem påbörjade studier på avancerad nivå; en av dessa erhöll Konstfacks stipendium finansierat via UHR, för detta syfte. Konstfack vill därför åter lyfta behovet att tillskjuta mer stipendiemedel för att inte gå miste om internationella kompetenser och samarbeten.

De konstnärliga utbildningsområdena behöver justeras med adekvata ersättningsnivåer i paritet med den utveckling som skett. En temporär lösning skulle kunna vara att lärarutbildningens kurser inom media, samt andra kurser med kopplingar till mediaområdet, får avräknas mot utbildningsområdet media.

Omställning och livslångt lärande

Livslångt lärande utgörs av många beståndsdelar, dels vidareutbildning som en del av det ordinarie kursutbudet, dels vidareutbildning i form av uppdragsutbildningar. Konstfack ser behov av att under kommande år intensifiera arbetet med att erbjuda olika typer av alternativ för det livslånga lärandet, inte minst inom gestaltning för offentlig miljö.

Det finns ett stort behov av vidareutbildning av redan yrkesverksamma inom Konstfacks områden vilket märks i söktrycket på fristående kurser. Konstnärliga tekniker utvecklas ständigt, sociala- och ekologiska hållbarhetsperspektiv kräver omtänkande gällande material och uttryck. Nya digitala verktyg och metoder behöver nå yrkesverksamma kulturutövare. Vi tror oss hittat en balans mellan kontinuitet i kurser, så som animationsteknik och filmredigering, och förnyelse där nya kurser utformas utifrån efterfrågan och identifierade yrkesbehov. Kurserna ges ofta med en undervisningsform som ska möta målgruppens behov, d.v.s. de ges på kvarts- eller halvfart och bedrivs ofta i blandad form, d.v.s. på distans och med vissa obligatoriska träffar.

Dessa kurser svarar tillsammans för ett välbehövt kompetenstillskott till Sveriges framtida kreativa utmaningar. Utbildade konstnärer, designer och konsthantverkare bidrar till att skapa efterfrågan både inom företagande och i organisationer genom nytänkande och konstnärlig skicklighet, ofta genom egenföretagande och konsultverksamhet. Vidareutbildningen stärker de konstnärliga utövarna och bidrar därmed till attraktionskraften i Storstockholm, liksom i övriga delar av Sverige – samt landets attraktionskraft internationellt.

För att möta de behov av utbildning som det nya omställningsstudiestödet kan ge upphov till kommer ämneslärarprogrammet att tillgängliggöra kurser i slöjd som fristående kurser. På så sätt kan omställningsstudiestödet nyttjas till att ge verksamma lärare möjlighet att läsa in behörighet i slöjd.

Inom befintliga ekonomiska ramar har Konstfack som lärosäte dock begränsade möjligheter att utveckla eller anpassa utbildningsutbudet för omställning. Konstfack har inte i uppdrag att erbjuda omställningsverksamhet såsom exempelvis kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) till lärare eller Kulturskoleklivet. Konstfack tilldelades 600 tkr år 2022 (598 tkr år 2021) av särskilt riktade medel för livslångt lärande, vilket inneburit ca 2 helårsstudenter per år. När återhämtningsstödet och stödet riktat mot avancerad nivå fasas ut, behöver vi minska volymen av fristående kurser som vänder sig till yrkesverksamma, om det inte tillförs medel för att stärka tillgången till utbildning för livslångt lärande och omställning.

Konstfack anser därför att takbeloppet behöver höjas för att vi fortsatt ska kunna erbjuda utbildning för livslångt lärande och omställning.

Uppdragsutbildning

Konstfack genomför sedan fler år läraryftskurser i bild och slöjd åt Skolverket. Då Skolverket meddelat att deras ekonomiska förutsättningar endast medger en kurs kommande år har läraryftskurs i slöjd prioriterats. Behovet av ämneslärare i bild är dock fortsatt stort i grundskolans senare år.

Det finns ett behov av vidareutbildning som kan skräddarsys och beställas av företag och individer vid företag. Dessa har av olika skäl inte möjlighet att delta på fristående kurser. Det är positivt att uppdragsutbildningsförordningen stöder denna typ av verksamhet men kravet på full kostnadstäckning påverkar möjligheten att erbjuda en konkurrenskraftig utbildning. Att ta fram och utveckla nya uppdragsutbildningar utan tydliga kunder utgör en risk för verksamheten.

3. Forskning vid Konstfack

Konstfack bedriver forskning inom hela det bild- och formkonstnärliga området. Forskningen är både inriktad mot djupare förståelser av ämnesspecifika problemställningar och mot specifikt formulerade mål gentemot samhällsutmaningar.

Konstnärliga uttryck, dess innovativa metoder samt förmåga att gestalta skeenden, behov och känslor får särskilt stor betydelse i tider med omvälvande samhällsförändringar. Eftersom Konstfack är en liten och specialiserad högskola är samarbete angeläget med andra forskningsmiljöer samt med externa, engagerade aktörer inom kulturen, näringslivet andra myndigheter och offentlig sektor. Att vår forskning rör sig både över det konstnärliga och det vetenskapliga fältet (inom pedagogik) ser vi som en styrka.

2022 tilldelades Konstfack examenstillstånd för konstnärlig forskarutbildning inom området bild, form, rum. UKÄ konstaterade att det finns ett allmänt intresse ur ett rikstäckande perspektiv: "Lärosätet är sedan lång tid tillbaka etablerat som en av de centrala institutionerna i landet för utbildningar i konst och design och bedriver idag kvalitativa och internationellt erkända utbildningar upp till mastersnivå." Konstfack bygger nu upp en kvalitativ forskarutbildning, med starka band till grundutbildning och forskning. För att kunna finansiera en adekvat kontinuerlig utlysning av doktorandplatser på forskarutbildningen, krävs dock utökade anslag.

Med vår nya examensrätt ser vi möjligheter att bli ett nationellt nav för forskarutbildning inom *hela* bild- och formområdet med säte i Stockholmsregionen på samma sätt som Göteborg hittills varit. Vårt samarbete med GU fortsätter och stärker också våra respektive miljöer.

Det begränsade forskningsanslaget medför dock stora utmaningar i arbetet för att stärka forskningsmiljön och påverkar till exempel Konstfacks förmåga söka forskningsfinansiering som kräver medfinansiering.

Ett långsiktigt och väl anpassat forskningsanslag för forskarutbildning, forskningsanknytning i grundutbildning samt konstnärlig forskning inom bild- och formområdet är en nationell angelägenhet. Med anledning av ovanstående anser lärosätet att forskningsanslaget bör uppräknas till 56,4 mkr.

En stark nationell och internationell kunskapsmiljö

Konstfack har starka kunskapsmiljöer. Vår utbildning inom inredningsarkitektur och möbeldesign är den enda i landet som ger yrkestiteln "inredningsarkitekt" genom Sveriges Arkitekter. Angelägen forskning pågår inom exempelvis ljus och belysning, akustik i offentliga rum, arbetsplatser och bostäders utformning i relation till distansarbete, inredning av vård- och omsorgsmiljöer etc. Andra offentliga miljöer så som kollektivtrafikens rumslighet och funktioner; skolor, lekplatser och torg har också varit föremål för undersökning och gestaltungsförslag och vi ser möjlighet att ytterligare växla upp forskningen kring denna typ av miljöfrågor och gestaltning som bidrar till att möta samhällets utmaningar. Konstfacks spetskompetens inom visuell kommunikation, är en närliggande disciplin som kan bidra till effektivare och mer inkluderande tilltal inom offentlig gestaltning i både digitala och fysiska rum.

Konstnärliga spetsutbildningar kräver teknisk infrastruktur i framkant för simulering av miljöer (Virtual reality), framställning av prototyper och hållbara material i kombination med lokaler och utrustning även för analog konstnärlig verksamhet. Detta medför dock allt större ekonomiska utmaningar.

Konstfack är beredda att ta ett nationellt ansvar för forskning inom rumslig gestaltning genom inredningsarkitektur och design. Detta kan kopplas till utredningen Gestaltad Livsmiljö; vi kan skapa en internationell synlighet och ge området inredningsarkitektur en långsiktig utveckling. En sådan skulle gynna såväl svensk möbel- och tillverkningsindustri som arkitekturfältet i vid bemärkelse – också internationellt. Möbelindustrin i Sverige är en exportindustri. Också inhemska beställare behöver kunskap och dialog så att inte hemmamarknaden utarmas. Här är våra utbildnings- och forskningsinsatser viktiga både för nyskapande och utveckling.

Utifrån samhällets omställning med sikte på de globala målen är det därtill bråttom att koppla vardagliga livsstilsmoden till dessa mål; byggande, boende, arbetsmiljö och transporter inte minst med avseende på energieffektivitet och psykisk hälsa. Kring det senare har vi samarbetat med SKR och deras satsning på arbetsmiljö genom det globala nätverket International Academy for Design and Health. Förutom IADH² och SKL ser vi myndigheten ArkDes, Boverket och Statens Konstråd i Sverige som självklara avnämare för forskningsresultat, prototyper och idéer liksom internationella motsvarigheter så som Dansk Arkitektur Center i Köpenhamn, Victoria and Albert Museum i London och Canadian Centre for Architecture in Montreal, samtliga med högprofilerade samlingar och egna utvecklingsprojekt. I sammanhanget ska också residency-programmet Transhemispheric Residency i Puerto Rico nämnas: Konstfack är med som partner i uppstarten av ett forskningsutbyte mellan Nord och Syd med avseende på klimatförändringar där konstnärer, arkitekter/designers och naturvetare vistas under längre tidsperioder för att utbyta erfarenheter och utveckla projekt. Forskningen, utifrån inredningsarkitektur och design, ska också kopplas till uppdrag som finns hos Energimyndigheten och Tillväxtverket och samverka med svensk industri och till svenskt näringsliv.

Med anledning av ovanstående äskar Konstfack medel för en särskild satsning på ett nationellt kunskapscentrum inom inredningsarkitektur och design som skulle inkludera en forskarskola och adjungerade professorer inom området. För detta behöver Konstfack 9 mkr årligen.

---

² <https://www.designandhealth.org/>

4. Samverkan

Konstfack samverkar i hög grad med det omgivande samhället. Vår kunskap och kompetens kommer samhället till nytta och vår utbildning och forskning stärks genom samarbeten med aktörer inom kultur, näringsliv, ideell sektor, civilsamhället och myndighetssfären och då lärarna har en fot i lärosätet och en i sitt ordinarie yrkesutövande. Eftersom Konstfack utbildar fler egenföretagare än många andra lärosäten är samverkan också viktig ur ett studentperspektiv; där utbildningen speglar den arbetsmarknad som studenterna snart kommer att möta.

Konstfack samverkar med externa parter i olika typer av utvecklingsprojekt. Studenter utformar nytänkande inom design, konsthantverk, visuell kommunikation och inredningsarkitektur tillsammans med samarbetspartners som exempelvis Försäkringskassan, NK, Röda Korset, Konsthantverkarna, Romska kulturcentret i Malmö, Svenskt tenn, Hägerstensåsens medborgarhus, Klässbols Linneväveri, Nobel Week Lights, Svenska Institutet, Zound Industries, Södertälje konsthall, Tom Tits Experiment, och Robotics Care.

Konstfack anser att lärosätet har en stor roll att spela för att främja kulturella och kreativa näringar som i sin tur skapar sysselsättning i hela Sverige. Vi bidrar till Sveriges BNP och skapar internationell attraktionskraft i bland annat storstadsregionerna.

Samverkan för Konstfack blir ännu viktigare då lärosätet tilldelats examensrättigheter på forskarnivå. Det är en verksamhet som länge har funnits inom utbildningen vid Konstfack men som ytterligare måste utvecklas inom forskningen. Det är en naturlig del av lärosätets uppdrag men med begränsade medel.

Med anledning av detta vill Konstfack synliggöra att lärosätet inte får några särskilda medel för samverkan och för ett lärosäte med liten omsättning gör det att detta uppdrag blir mycket svårt.

Innovationskontor

Innovationskontor finns i dagsläget enbart på universitet. Konstfack har ett stort behov av att kunna erbjuda tjänster som ett innovationskontor gör till studenter som går ut till egenföretagande och till forskare som har forskningsresultat som de vill ta vidare.

Konstfack grundade en gång Transit kulturinkubator och i dag samarbetar Konstfack med Transit som – utöver Konstfack – finansieras av Kulturförvaltningen Region Stockholm med flera kulturaktörer och två högskolor inom regionen. Konstfack har också samarbeten med Stockholm School of Entrepreneurship (SSES) kring utbildningar i entreprenörskap.

Även om lärosäten som Konstfack teoretiskt har möjlighet att vända sig till universitetens innovationskontor för att få hjälp, ser Konstfack dock att det behövs innovationskontor som förstår idéer, skapande och projekt från konstnärliga högskolor där den konstnärliga grunden är uttalad. Konstfack ser det som en utmaning att få finansiärer att anamma en bredare definition som inbegriper de kulturella och kreativa näringarna och dess villkor, syften och mening.

Ett innovationskontor kopplat till Konstfack – gärna i samarbete med andra konstnärliga lärosäten – skulle också kunna få ett särskilt uppdrag att analysera hur innovationsprocessen inom konstnärlig gestaltning skiljer sig från traditionella lärosätens innovationsprocesser och Konstfack vill gärna vara en instans för att utreda denna typ av frågor.

Med anledning av detta vill Konstfack få möjlighet att bilda ett innovationskontor. För att åstadkomma detta äskar vi 5 mkr för 2024. Konstfack ser även möjligheter att tillsammans med andra konstnärliga högskolor bilda ett gemensamt innovationskontor men för det behövs ytterligare analys göras.

5. Ekonomi

Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Av bilaga 2 framgår den beräknade utvecklingen av intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Konstfack hade vid utgången av 2022 en utgående överproduktion på 12,7 mkr. Detta är huvudsakligen ett resultat av de senaste årens höga prestationsgrad. Konstfack räknar med att ligga över takbeloppen de närmaste åren och kommer att minska antagningar framöver för att komma ner till takbeloppen i slutet av perioden.

Under kommande år avtar de höga investeringar som gjordes under 2018 och 2019. Högskolan räknar med att lösa det ökade lokalbehovet för forskningen endast genom mindre ombyggnationer inom befintliga ytor tillsammans med ett något minskat lokalbehov inom grundutbildningen. Vi anser oss kunna rymma detta inom våra lokaler genom att omdisponera ytor.

Avskrivningar totalt kommer nu att minska under perioden, se vidare kommentarer till investeringar i anläggningstillgångar och lokalförsörjning.

Under perioden 2023 och 2024 kommer myndighetskapitalet att minska något på grundutbildningen för att därefter sträva mot att ett myndighetskapital som uppgår till ca 10 % av årets kostnader (med avvikelser enstaka år).

Intäkter och kostnader för konstnärlig forskning

I bilaga 3 redovisas den beräknade utvecklingen av intäkter och kostnader för konstnärlig forskning. Anslagsintäkterna och intäkterna från den externfinansierade forskningen beräknas öka något de närmaste åren.

Myndighetskapitalet av anslagsmedel uppgår per 2022-12-31 till ca 4,5 mkr. Under 2024 och framåt finns möjlighet att använda myndighetskapitalet bland annat för att finansiera doktorandplatser.

Konstfack räknar inte med att under 2023–2026 ha några medlemskap i forskningssamarbeten som kräver särskilt bemyndigande från riksdagen.

Investeringar i anläggningstillgångar

Investeringsbehovet i anläggningstillgångar redovisas i bilaga 4 och 5. Inga enskilda investeringar beräknas överstiga 25 mkr. Investeringarna avser till största delen grundutbildningsverksamheten.

Knappt 15 år har gått sedan flytten till nya lokaler. Verksamheten förändras och Konstfack har ett utökat utbildningsuppdrag och tillkommande forskningsanslag. Detta har inneburit ökade investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet, då lokaler byggts om för att utnyttjas så effektivt som möjligt. Ett par större investeringar 2019/2020 gör att investeringarna nådde en maximal nivå i början på 2020 för att därefter avta. Information om verksamhetsinvesteringar redovisas i bifogad investeringsbilaga. Inga enskilda investeringar beräknas överstiga 20 mkr, varför tabell om särskild information om verksamhetsinvesteringar inte bifogas budgetunderlaget.

Låneram

Konstfack hade 2022 en låneram på 27 mkr. Konstfack har efter de stora investeringarna 2018–2019 nu planerat för något minskade investeringar.

I dagsläget är låneramen väl anpassad till investeringsbehovet och inga förändringar behöver göras av låneramen förrän tidigast 2025. Se vidare tabell 4, bilaga 4.

Lokalförsörjning

Konstfack har för närvarande 3 hyreskontrakt för lokalerna. Det största hyreskontraktet med Vasakronan som hyresvärd löper ut 2029. I tillägg till hyreskontrakten med Vasakronan finns även ett mindre kontrakt avseende ytterligare kontor i anslutning till Konstfacks övriga lokaler.

Arbetet med förändringar av lokaler pågår, om än i mindre omfattning än under de senaste åren. Den bedömning som görs idag är att förändrat lokalbehov kan lösas genom ombyggnationer inom befintliga ytor, vilket innebär tillkommande investeringar i förbättringsutgifter på annans fastighet. Konstfack ser därför i dagsläget inget behov av att teckna hyresavtal som sträcker sig längre än 10 år.

Räntekonto med kredit i Riksgäldskontoret

Konstfack räknar med att likviditeten under de närmaste åren kommer att vara god och gör för tillfället bedömningen att det inte finns något behov av någon räntekontokredit under perioden.

Avgiftsbelagd verksamhet

Av de avgifter och ersättningar som Konstfack redovisar i utfallet för 2022, avser det mesta uppdragsutbildning åt Skolverket och avgifter från studieavgiftsskyldiga studenter. Dessutom ingår intäkter av avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen, upplåtande av bostadslägenheter samt övriga avgifter och ersättningar.

Konstfack redovisar budgetåret 2022 intäkter från 8,5 studieavgiftsskyldiga helårsstudenter. Antalet avgiftsskyldiga studenter är få på grund av den höga kostnaden för att läsa konstnärliga utbildningar. Högskolan räknar dock med att öka antalet studenter fram till 2026.

Intäkterna från uppdragsutbildning för 2022 har ökat med utfallet för 2022 och avser huvudsakligen uppdragsutbildning åt Skolverket inom ramen för det s.k. Lärarlyftet. Konstfack räknar med fortsatt utbildning åt Skolverket, men att denna utbildning minskar framöver.

Myndighetskapital för uppdragsverksamheten har 2022 ökat till 3,2 mkr och kommer att användas för utvecklingsinsatser för att utveckla uppdragsverksamheten och få in nya uppdrag framöver.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av Konstfacks högskolestyrelse vid sammanträde den 15 februari 2023. Föredragande har varit rektor Maria Lantz, avdelningschef Elin Norberg och ekonomichef Kent Råberg. Förvaltningschef Elisabet Nordwall har deltagit i den slutliga beredningen av innehållet.

Budgetunderlag för 2024 – 2026

Tabell 1

Total budget (tkr)	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Ber.	2025 Ber.	2026 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Anslag	205 386	206 882	213 036	217 353	217 404
Avgifter	12 419	8 100	8 200	8 320	8 420
Bidrag 1)	6 703	6 160	6 170	6 180	6 190
Finansiella intäkter	315	330	330	330	330
Summa intäkter	224 824	221 472	227 736	232 183	232 344
Verksamhetens kostnader					
Personal 3)	-129 000	-131 600	-136 000	-139 500	-139 750
Lokaler	-49 180	-51 600	-51 700	-51 800	-51 850
Drift/Övrigt	-33 143	-34 004	-34 100	-34 100	-34 100
Avskrivningar	-6 730	-6 575	-6 475	-6 375	-6 275
Finansiella kostnader	-211	-210	-210	-210	-210
Summa kostnader	-218 265	-223 989	-228 485	-231 985	-232 185
Verksamhetsutfall	6 559	-2 517	-749	198	159
Transfereringar	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring	6 559	-2 517	-749	198	159
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	25 759	23 243	22 494	22 692	22 851
Utgående oförbrukade bidrag	6 935	6 950	6 900	6 850	6 800

1) Bidragsintäkterna 2022 - 2025 bygger på att nya projekt beviljas under åren 2023 - 2026.

Budgetunderlag för 2024 – 2026

Tabell 2

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Ber.	2025 Ber.	2026 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Takbelopp	181 759	182 851	188 375	192 149	192 200
Beräknad avräkning (A) 1)	181 759	182 851	188 375	192 149	192 200
Särskilda åtaganden (B)	1 405	1 501	1 501	1 501	1 501
Anslag (A+B)	183 164	184 352	189 876	193 650	193 701
Avgifter	12 240	7 900	8 000	8 120	8 220
Bidrag	2 146	1 600	1 600	1 600	1 600
Finansiella intäkter	315	330	330	330	330
Summa intäkter	197 866	194 182	199 806	203 700	203 851
Verksamhetens kostnader					
Personal	-109 796	-112 000	-115 900	-118 900	-118 950
Lokaler	-47 751	-50 000	-50 100	-50 200	-50 250
Drift/Övrigt	-28 545	-29 000	-29 000	-29 000	-29 000
Avskrivningar	-6 483	-6 300	-6 200	-6 100	-6 000
Finansiella kostnader	-210	-210	-210	-210	-210
Summa kostnader	-192 786	-197 510	-201 410	-204 410	-204 410
Årets kapitalförändring	5 079	-3 328	-1 604	-710	-559

1) Inklusive avräkning av anslagssparande och utnyttjande av tidigare överproduktion

Budgetunderlag för 2024 – 2026

Tabell 3

Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	2022 Utfall	2023 Prognos	2024 Ber.	2025 Ber.	2026 Ber.
Verksamhetens intäkter					
Anslag	22 222	22 530	23 160	23 703	23 703
Avgifter	179	200	200	200	200
Bidrag 1)	4 557	4 560	4 570	4 580	4 590
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
Summa intäkter	26 957	27 290	27 930	28 483	28 493
Verksamhetens kostnader					
Personal	-19 204	-19 600	-20 100	-20 600	-20 800
Lokaler	-1 429	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
Drift/Övrigt	-4 598	-5 004	-5 100	-5 100	-5 100
Avskrivningar	-247	-275	-275	-275	-275
Finansiella kostnader	-0	0	0	0	0
Summa kostnader	-25 477	-26 479	-27 075	-27 575	-27 775
Årets kapitalförändring	1 480	811	855	908	718

1) Beräkningarna bygger på att nya forskningsprojekt beviljas medel under åren 2023 - 2026.

Budgetunderlag för 2024 – 2026

Tabell 4

Investeringar i anläggningstillgångar (tkr)	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	23 358	21 870	22 900	23 000	23 000
Beräknad nyupplåning	5 262	6 130	6 100	6 000	6 000
- varav investering i immateriella anläggningstillgångar	0	0	0	0	0
Beräknad amortering	6 751	6 000	6 000	6 000	6 000
UB lån i Riksgäldskontoret	21 870	22 900	23 000	23 000	23 000
Maximalt utnyttjande av låneramen under året	22 000	23 000	23 000	24 000	24 000
Föreslagen låneram	27 000	27 000	27 000	26 000	26 000
Beräknad ränteutgift 1)	211	660	690	690	690
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	0,9	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa räntor och amorteringar	6 962	6 660	6 690	6 690	6 690
Maximalt utnyttjande av räntekontokrediten under året	0	0	0	0	0
Föreslagen räntekontokredit 2)	0	0	0	0	0

1) Negativ ränta har fram till 2021 inneburit räntetäkter för lånen i Riksgäldskontoret. Från 2023 räknar Konstfack med 3,0% ränta i enlighet med Riksbankens prognos i januari 2023.

2) Konstfack gör för tillfället bedömningen att det inte finns något behov av någon räntekontokredit under perioden.

Budgetunderlag för 2023 – 2025

Tabell 5 Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler (mkr om ej annat anges)	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Area, kvm LOA (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
- föregående års utgång	21 756	21 756	21 756	21 663	21 663
- ökning under året	0	0	0	0	0
- minskning under året	0	0	93	0	0
- vid årets utgång (A)	21 756	21 756	21 663	21 663	21 663
Förbättringsutgift på annans fastighet	2,4	2,7	2,7	2,7	2,1
- nyinvesteringar	0,5	1,0	1,0	1,0	0,5
- avskrivningar	1,9	1,7	1,7	1,7	1,6
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder) (B)	44,8	47,2	47,3	47,4	47,5
Genomsnittlig hyra (kr/kvm LOA) 1)	2 061	2 170	2 183	2 188	2 193
Sammanställning av lokalkostnader (exkl. student- och gästforskarbostäder) (C) 2)	53,9	56,2	56,3	56,4	56,5
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA) 3)	2 475	2 583	2 599	2 604	2 608
Lärosätets totala kostnader (D)	218,3	219,0	217,8	218,3	218,2
Avgår externa hyresintäkter	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Justerade totala kostnader (D2)	218,2	218,9	217,7	218,2	218,1
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader 4)	24,7%	25,7%	25,8%	25,8%	25,8%
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader 5)	24,7%	25,7%	25,9%	25,8%	25,8%

1) Beräknas som B/A

2) Redovisas i enlighet med SUHF:s rekommendationer (REK 2014:1, 2015-10-26, dnr 14/069)

3) Beräknas som C/A

4) Beräknas som C/D

5) Beräknas som C/D2

Budgetunderlag för 2024 - 2026

Tabell 6 Avgifter

Belopp i tkr

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
2024	3 700	3 700	0
varav tjänsteexport*	2 700	2 700	0
2025	3 700	3 700	0
varav tjänsteexport*	2 700	2 700	0
2026	3 700	3 700	0
varav tjänsteexport*	2 700	2 700	0

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
2024	0	0	0	0
2025	0	0	0	0
2026	0	0	0	0

*Avser studieavgiftsskyldiga studenter